

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
(вибіркової)**

Основи вокальної та ритмо-пластичної творчості

спеціальності **011 Освітні, педагогічні науки**
освітнього ступеня **Бакалавр**
галузі знань **01 Освіта/Педагогіка**
освітня програма **«Педагогіка дозвілля»**

шифр за навчальним планом **ВВ2.2.01**

Робоча програма розроблена на підставі навчальної програми «Основи вокальної та ритмопластичної творчості» затвердженої на засіданні Вченої ради НПУ імені М. П. Драгоманова «25 » березня_2021 року, протокол №9

Розробники програми: Дубровіна Ірина Володимирівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова

Затверджено на засіданні кафедри педагогіки

«_1_____» вересня_____ 2021__ року, протокол №1

Завідувач кафедри

(підпис)

Дем'яненко Н.М.

(прізвище, ініціали)

I. Опис навчальної дисципліни
Шифр дисципліни ВВ 2.2.01

Основи вокальної та ритмопластичної творчості

Загальні характеристики дисципліни	Навчальне навантаження з дисципліни		Методи навчання і форми контролю
Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка (шифр, назва)	Кількість кредитів – 3 ЄКТС		<i>Методи навчання</i> Словесні: лекція, семінар, пояснення, розповідь, бесіда.
Спеціальність 011 Освітні, педагогічні науки Освітня програма Педагогіка дозвілля (код, назва)	Загальна кількість годин - 90		
Освітній рівень бакалавр (бакалавр/магістр)	Лекції:		За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних завдань. <i>Форми поточного контролю</i> виконання практичних і тестових завдань, виступ на семінарських заняттях, презентації, опитування, виконання самостійних завдань, групові тьюторіали
Статус дисципліни Робоча Вибіркова	10	4	
	Практичні заняття:		
	20	4	
	Семінарські заняття:		
Рік вивчення дисципліни за навчальним планом 2	15	2	<i>Форма підсумкового контролю</i> Залік
Семестр 4	Індивідуальна робота:		
	-	-	
	Самостійна робота:		
Тижневе навантаження (год.) - аудиторне: 3 год. - самостійна робота: 4 год.	45	80	
Мова навчання – українська	Співвідношення аудиторних годин і годин СРС:		
<i>Передумови навчання:</i> українська культура, дозвіллезнавство, культурологія дозвілля, теорія культурно-освітньої дозвілльєвої діяльності, основи мистецької педагогіки, професійно-орієнтовна практика	1/2	1/8	

Предмет вивчення навчальної дисципліни – спеціальні професійно-педагогічні компетенції, необхідні для успішної професіоналізації особистості майбутнього педагога-організатора культурно-освітньої діяльності та рекреації на первинному етапі професійної підготовки у ЗВО у сфері вокального дозвілля.

Міждисциплінарні зв'язки – викладання дисципліни «Основи вокальної та ритмопластичної творчості» узгоджується із подальшим вивченням циклу психолого-педагогічних дисциплін (українська культура, дозвіллезнавство, культурологія дозвілля,

теорія культурно-освітньої діяльності, мистецька педагогіка) та проходженням професійно-орієнтованої практики.

Мета і завдання навчальної дисципліни – формування фахових компетентностей майбутнього педагога-організатора культурно-освітньої діяльності та рекреації (практичних вокальних та ритмопластичних вмінь, навичок з ораторського мистецтва); оволодіння основами методики викладання вокалу та ритмопластики; пошук нових підходів до індивідуальної та колективної імпровізації, впровадження інноваційних композиційно-виконавських методів та форм мистецької творчості у процесі культурно-дозвілєвої діяльності і рекреації.

Основні завдання навчальної дисципліни :

- опанування знаннями вокального мистецтва та ритмопластичної майстерності;
- засвоєння теоретичних знань про вокальні та ритмопластичні прийоми та методи виконання сольних та хорових мистецьких творів, виконання сценічних ритмопластичних вправ;
- ознайомлення зі змістом та принципами розвитку вокальної та ритмопластичної творчості;
- розвиток вокальних та ритмопластичних навичок;
- виховання художньо-естетичного смаку і культури сприйняття та художньо-образного розуміння вокальних творів та ритмопластичних сценічних постановок;
- формування у майбутніх педагогів-організаторів культурно-освітньої діяльності та рекреації практичних умінь виконання вокально-пластичної майстерності та ритмопластичної творчості.

II. Основні програмні результати навчання та компетентності, які вони формують:

№ з/п	Результати навчання	Компетентності
1.	ПРН 1. Володіти основними знаннями і поняттями з педагогіки, психології, педагогіки дозвілля, теорії і методики культурно-дозвілєвої діяльності та рекреації.	ЗК5. Здатність генерувати і поширювати нові ідеї, управляти соціально-культурними та педагогічно-рекреаційними проєктами на високому рівні партнерсько-педагогічної взаємодії.
2.	ПРН 2. Знати психолого-педагогічні особливості навчання, виховання та розвитку різних вікових груп населення у сфері культурно-освітнього дозвілля.	ФК7. Здатність демонструвати педагогічні, виконавські, інтерпретаційні та артистичні вміння.
3.	ПРН 6. Уміти виявляти інтереси і потреби населення в різних видах культурно-дозвілєвої діяльності та рекреації з урахуванням специфіки, віку, статі, освіти.	ФК10. Здатність організувати спільну педагогічно-дозвілєву діяльність та педагогічно доцільну партнерську взаємодію суб'єктів широкого вікового спектру.

III. Тематичний план дисципліни

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 3 кредити ЄКТС 90 годин

№ з/п	Назви модулів і тем	Кількість годин (денна форма навчання)					Кількість годин (заочна форма навчання)				
		Аудиторні	Лекції	семінарські	практичні	СРС	Аудиторні	Лекції	семінарські	практичні	СРС
1.	Модуль 1. Методологічні основи	45	6	5	10	25	10	4	2	4	80

	вокальної та ритмопластичної творчості										
1.1	Тема 1. Короткі дані про голосовий апарат та співацький звук. Постава корпусу співака. Міміка співака	2	4	4	10		2	-	-	10	
1.2	Тема 2. Зміст та принципи розвитку вокальної та ритмопластичної творчості	2	-	4	10		2	-	-	15	
1.3	Тема 3. Організація охорони та гігієни дитячого голосу	2	1	2	5		-	-	2	15	
2.	Модуль 2. Практичні засади становлення вокального та ритмопластичного апарату	4	10	10	20						
2.1	Тема 4. Особливості формування чіткої ритмо-пластичної артикуляції та дикції	2	6	4	10		-	-	2	20	
2.2	Тема 5. Методи формування вокальних та ритмопластичних навичок	2	4	6	10		-	2	-	20	
Разом:		45	10	15	20	45	10	4	2	4	80

IV. Зміст дисципліни

IV. Зміст дисципліни

№ з/п	Назви модулів, тем та їх зміст	Кількість годин	
		усього	в т.ч. лекцій
1.	Модуль 1 Методологічні основи вокальної та ритмопластичної творчості	25	6
1.1	Тема 1. Короткі дані про голосовий апарат та співацький звук. Постава корпусу співака. Міміка співака. <i>Зміст теми.</i> Ознайомлення з будовою голосового апарату. Формування правильної співацької постави. М'язові відчуття під час співу на дихальній опорі. Відпрацювання співацького вдиху та видиху. Діафрагма, її розташування та устрій. Ознайомлення з основними типами дихання. Відпрацювання нижньореберно-діафрагматичного (костоабдомінального, грудодіафрагматичного) типу дихання – найоптимальнішого типу дихання у процесі фонації. Формування самоорганізації співацького дихання. Засвоєння основних фаз співацького вдиху та видиху. Контроль за обсягом повітря під час видиху. Усвідомлення ролі «затримки дихання». Відпрацювання механізму видиху в процесі співу. <i>Рекомендовані інформаційні джерела: 4, 7, 9, 13, 15, 17, 19, 21.</i>	10	2
1.2.	Тема 2. Зміст та принципи розвитку вокальної та ритмопластичної творчості. <i>Зміст теми.</i> Складові змісту процесу навчання сольного співу. Принципи навчання сольного співу. Зміст навчальних програм з вокалу для початкових спеціалізованих мистецьких навчальних закладів (шкіл естетичного виховання). Ознайомлення з видами атаки співацького	6	2

	<p>звучу. Формування м'якої атаки співацького звуку. Усвідомлення значення складових артикуляційного апарату (зуби, губи, язик та щелепи). Відпрацювання навичок артикуляції голосних та приголосних звуків. Роль м'якої мускулатури в процесі фонації.</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела: 2, 4, 6, 8, 9, 10, 12, 15.</i></p>		
1.3	<p>Тема 3. Організація охорони та гігієни дитячого голосу. <i>Зміст теми.</i></p> <p>Особиста гігієна школяра. Гігієна співацького голосу. Мутація дитячого голосу. Усвідомлення важливої ролі навчально-художнього репертуару у процесі співацького навчання. Удосконалення розвитку вокально-виконавських навичок під час роботи над піснями з шкільного репертуару.</p> <p>Формування навичок співу на legato. Кантілена як основа академічного вокального мистецтва. Удосконалення навичок співацького дихання. Розуміння специфіки формування голосних та приголосних звуків, засвоєння правил орфографії та орфоєпії в академічній манері співу. Робота над художнім образом вокального твору та відображенням його емоційного змісту.</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела: 3, 8, 12, 15, 18, 22.</i></p>	5	2
2.1.	<p>Модуль 2. Практичні засади становлення вокального та ритмопластичного апарату Тема 2.1. Особливості формування чіткої ритмо-пластичної артикуляції та дикції.</p> <p>Будова голосового апарату. Співацька постава. Процес звукоутворення. Типи дихання. Співацьке дихання. Опора дихання. Звукова атака. Види атак. Регістри. Формування голосних звуків. Положення гортані. Округленість звуку. Позиції звуку. Співацька артикуляція і дикція. Вокальна орфоєпія. Робота над ліквідацією співацьких недоліків. Вивчення чотирьох вокальних творів. Основні закономірності розвитку голосового апарату Становлення вокальної культури дітей молодшого шкільного віку у роботі майбутнього педагога-організатора. Характерні особливості розвитку голосового апарату молодших школярів. Розвиток вокальних навичок учнів початкових класів. Вокальна робота з учнями. Психологічна характеристика вокальних даних молодших вихованців. Виховання співацьких умінь школярів. Удосконалення та закріплення навичок дикції та артикуляції, рівності звучання голосу протягом усього діапазону. Розширення динамічних можливостей голосу. Розвиток виконавських здібностей.</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела: 3, 6, 9, 11, 14, 17, 20.</i></p>	12	2
2.2.	<p>Тема 2.2. Методи формування вокальних та ритмопластичних навичок</p> <p>Методи словесні (навчальна лекція, пояснення, розповідь, бесіда, навчальна дискусія, диспут). Наочні (спостереження, демонстрування). Практичні (вправи). Проблемно-пошукові (розв'язання проблемних ситуацій і завдань, проблемне викладення). Методи за логікою руху змісту навчального матеріалу (індуктивні, дедуктивні). Метод розв'язання різних за ступенем складності навчальних завдань (дозволяє формувати у студентів систему</p>	12	2

	<p>практичних умінь і навичок; активізує навчальну діяльність студентів). Метод ілюстрування (застосування викладачем елементів показу правильного звукоутворення та звуковедення). Метод звукового регулювання (дозволяє студентам співвідносити звучання власного голосу з голосом викладача, а також знаходити оптимальний режим роботи голосового апарату в процесі співу з супроводом). Метод педагогічного аналізу (формує педагогічне мислення студентів у конкретних педагогічних та виконавських ситуаціях засобом аналізу власних дій, розвиває аналітичний, вокальний слух студента). Метод ескізної роботи над твором (дозволяє розширити навчальний репертуар студента з метою його застосування у подальшій педагогічній та музично-виконавській діяльності).</p> <p><i>Рекомендовані інформаційні джерела: 1, 5, 7, 10, 12, 16, 19, 20, 22.</i></p>	
--	--	--

4.2. Плани семінарських, практичних, лабораторних занять

Модуль 1. Методологічні та методичні основи вокальної та ритмопластичної творчості

Семінарське заняття 1. Основні положення навчальної дисципліни «Основи вокальної та ритмопластичної творчості»

Зміст завдань до семінарських занять

1. Розкрийте природу поняття методології основ вокальної та ритмопластичної творчості.
 2. Обґрунтуйте зміст наукової категорії «вокальна педагогіка». Поясніть його історизм, структуру, межі застосування, логічну та концептуальну обґрунтованість.
 3. Розкрийте мету, завдання навчальної дисципліни, її структуру.
 4. Означте специфіку методики навчання співу та ритмопластичній творчості
- Рекомендована література: 4, 7, 9, 13, 15, 17, 19, 21.*

Семінарське заняття 2. Форми роботи з вокального дозвілля.

Зміст завдань до семінарських занять

1. Окресліть групову та індивідуальну форми роботи у хорі.
 2. Напишіть твір-есе на тему «Відповідність дозвіллевого осередку формі організації вокального дозвілля.
 3. Створіть памятку для охочих займатися у вокальному гурку чи хорі.
 4. Підготуйте та продемонструйте власне відео-виконання вокального твору на вибір.
- Рекомендована література: 3, 8, 12, 15, 18, 22.*

Семінарське заняття 3. Методика розвитку голосового апарату та співацького звуку

Зміст завдань до семінарських занять

1. Визначте, які знання щодо понять про голосовий апарат та співацький звук, правильну поставу співака необхідні сучасному фахівцю дозвіллевої сфери.
2. Сформулюйте алгоритм, якого має дотримуватись педагог-дорадник для ненапруженої роботи голосових складок та дихання під час роботи над мистецьким твором.
3. Доведіть роль міміки співака на сприймання цілісності художнього твору.

4. Охарактеризуйте особистісні якості педагога-дорадника, які сприяють ефективному процесу комунікації.

Рекомендована література: 2, 4, 6, 8, 9, 10, 12, 15.

Семінарське заняття 4. Складові змісту процесу навчання сольного співу. Принципи навчання співу у дуєті, тріо чи у хорі.

Зміст завдань до семінарських занять

1. Окресліть складові змісту процесу навчання сольного співу.
2. Напишіть твір-есе на тему «Історичний розвиток різних форм вокального виконання».
3. Створіть 10 принципів навчання співу у дуєті.
4. Підготуйте та продемонструйте власне відео-виконання пісні дуєтом з рідними чи близькими.

Рекомендована література: 5, 10, 14, 19, 20, 22.

Модуль 2. Практичні засади становлення вокального та ритмопластичного апарату

Семінарське заняття 5. Методика формування вокальної культури учнів.

Зміст завдань до семінарських занять

1. Розкрийте значення виразного виконання вокальних творів з текстом, для досягнення чистої інтонації, опанування основними елементами правильного співацького звуковідтворення (опора дихання, атака звуку, округлення звуків для переходу їх в інші регістри).
2. Сформулюйте методичні засади роботи над музичним і літературним текстом виучуваних творів.
3. Охарактеризуйте особливості формування вокальної культури учнів у школі.
4. Назвіть джерела та наведіть приклади методик формування вокальної культури молодших школярів.

Рекомендована література: 7, 13, 17, 21, 22.

Семінарське заняття 6. Удосконалення та закріплення навичок дикції та артикуляції.

1. Підготувати 3-5 вправ для розвитку дикції та артикуляції.
2. Консультація проблеми становлення чіткої дикції у дітей, захворювання
3. Перегляд відео-методик від провідних акторів театру та кіно м. Києва.
4. Розроблення прийому «чіткого» звуку та носового дихання. Колективне обговорення.

Рекомендовані інформаційні джерела: 1, 2, 5, 8, 10, 14, 18, 19, 21.

Семінарське заняття 7. Методи формування вокальних навичок

1. Підготувати реферат з проблеми «Методи формування вокальних навичок»
2. Вибрати одну методику та детально описати її дію на формування вокальних навичок. Колективне обговорення.
3. Провести групову методику «Шість капелюхів» щодо різних поглядів на проблематику використання методик формування вокальних навичок на практиці.
4. Письмова робота-продовження «Я організую свято, тому мені потрібно вивчити з хором пісню. Логічним є ви користання наступних методів.....»

Рекомендовані інформаційні джерела: 3, 6, 9, 11, 14, 17, 20.

Семінарське заняття 8. Методи формування ритмопластичних навичок

1. Круглий стіл «Проблеми ритмопластики у сучасної молоді»
2. Тренінг з мікровикладанням «Як я можу покращити своє мовлення». Колективне обговорення.
3. Створення кросворду з проблеми «Методи формування ритмопластичних навичок» з ключами.
4. Підготувати тестові завдання з питань артикуляції та ритмопластиці відповідно до рекомендованих джерел теми.

Рекомендовані інформаційні джерела: 1, 5, 7, 10, 12, 16, 19, 20, 22.

4.2.2. Плани практичних занять

Модуль 1. Методологічні та методичні основи науково-педагогічних досліджень

Практичне заняття 1. Формування вокальних навичок у дітей та дорослих

1. Актуалізація знань про роль та сутність вокальних навичок, шляхи їх формування.
2. Тренінг «Методика формування вокальних навичок у дітей».
3. Індивідуальна робота студентів із складенням характеристики перебігу мутаційного процесу у школярів, розподіліть їх на групи за темпом цього процесу. розроблення анкети для власного наукового дослідження.
4. Робота студентів у творчих групах щодо типу вокальних вправ у дітей.
5. Мікровикладання з елементами тренінгу: «Що для мене правильне звучання співацького голосу».

Рекомендовані інформаційні джерела: 4, 7, 10, 13, 17, 20, 21.

Практичне заняття 2. Види вокальних вправ

1. Актуалізація знань про вокальні вправи та їх роль у підготовці майбутнього педагога дозвілленої сфери.
2. Розглянути різні авторські вокальні вправи на визначення джерел інформації та їх використання в науково-дослідницькій діяльності.
3. Індивідуальна робота студентів з оформлення типології вокальних вправ.
4. Дискусія на тему «Для чого потрібно використовувати вокальні вправи у роботі з голосовим апаратом».

Рекомендовані інформаційні джерела: 2, 5, 8, 10, 12, 17, 19, 21.

Практичне заняття 3. Голосовий апарат та співацький звук.

1. Фронтальна бесіда про будову голосового апарату, його значення в житті людини.
2. Тренінг «Науково-методологічні теорії розвитку звуку».
3. Індивідуальна робота студентів із характеристики акустичної природи звуку.
4. Робота студентів у творчих групах із розроблення щоденника-спостереження за технікою подачі звуку.
5. Визначення найбільш ефективних вправ контролю і корекції правильної осанки.

Рекомендовані інформаційні джерела: 2, 5, 8, 14, 19, 21, 22.

Модуль 2. Практичні засади становлення вокального та ритмопластичного апарату

Практичне заняття 4. Співацька атака

1. Актуалізація знань студентів про методичні прийоми вирівнювання регістрів, які існують у практиці співацького навчання
2. Тренінг «Класифікація вокальних регістрів, усвідомлення фізіологічних механізмів регулювання голосу».

3. Розроблення прийому «прикриття» звуку. Пояснення механізму дії цього прийому. Колективне обговорення.

4. Індивідуальна робота студентів із виконанням українських народних пісень різною атакою.

Рекомендовані інформаційні джерела: 1, 4, 7, 9, 10, 13, 16, 18, 19.

Практичне заняття 5. Співацьке дихання.

1. Бесіда зі студентами про типи дихання у співі, його мету і резонаторну систему голосового апарату.

2. МікрОВикладання з елементами тренінгу: «Методика розроблення дитячого пісенного репертуару».

3. Дискусія «Значення розвитку дихання для виконавців: актуально чи ні».

4. Індивідуальна робота студентів із моделювання проекту шкільного репертуару для учнів молодшої школи.

Рекомендовані інформаційні джерела: 2, 4, 6, 9, 10, 13, 15, 17, 19.

Практичне заняття 6. Резонаторна система голосового апарату

1. Консультація з проблеми «Голосовий апарат людини: вікові особливості розвитку»

2. Міні-проект «Намалювати і описати голосовий апарат людини» (за шаблоном)

3. Круглий стіл з проблеми «Проблематика голосового апарату у психологічній, педагогічній, медичній сферах науки»

4. Індивідуальна робота студентів «Придумати ігри для діте молодшого шкільного віку на вирізнення тембрального забарвлення голосу»

Рекомендовані інформаційні джерела: 2, 7, 9, 12, 15, 18, 20.

Практичне заняття 7. Вокальний пісенний репертуар.

1. Інформаційна відео-реклама особливостей пісенного репертуару.

2. Складання вокального глосарію (італійські назви характеристики засобів музичної виразності: жанр, ритм, фразування, дихання).

3. Фасилітована дискусія «Як впливає вокальний репертуар на формування співацького апарату»

4. Індивідуальна робота студентів із складання методичних рекомендацій молоді з питань пісенного репертуару.

Рекомендовані інформаційні джерела: 3, 6, 9, 11, 14, 19, 21.

4.3. Організація самостійної роботи студентів Завдання для самостійного опрацювання студентів

1. Акустичні критерії співацького голосу.

2. Атака звуку та її види.

3. Будова співацького апарату.

4. Вокалізи, їх роль для співацького розвитку.

5. Вокалізи, їх роль і значення для співацького розвитку.

6. Гігієна дитячого голосу.

7. Головний і грудний резонатори, їх роль у постановці голосу.

8. Етапи розвитку дитячого голосу.

9. Звукоутворення, реєстри, діапазон, теситурні умови звучання підліткових голосів.

10. Класифікація дитячих голосів.

11. Мутація, вікові межі мутації.

12. Описати будову дихальної системи співацького апарату.

13. Охарактеризуйте домутаційний період розвитку голосу.
14. Охорона дитячого голосу.
15. Періоди розвитку дитячих голосів.
16. Поняття високої вокальної позиції.
17. Порожнини головного резонатору.
18. Резонатори співацького голосу.
19. Резонатори, їх значення та практичне застосування.
20. Роль вокалізів в процесі співацького розвитку школяра.
21. Складові артикуляційного апарату, їх характеристика.
22. Складові змісту процесу навчання співу.
23. Співацька позиція звука.
24. Співацький апарат та його будова.
25. Співоча постава, її характеристика.
26. Типи дихання під час співу.
27. Умови формування вокально-художнього звуку.
28. Фази процесу співацького дихання.
29. Фізіологічні особливості будови голосового апарату у дітей.
30. Вокально-мовленнєві недоліки в співі, методи й прийоми їх усунення.
31. Вправи для розвитку артикуляції та дикції.
32. Вправи для розвитку рухливості губ.
33. Вправи для розвитку рухливості нижньої щелепи.
34. Вправи на вирівнювання голосних при зміні висоти звучання.
35. Вправи на розвиток фонаційного дихання молодших школярів.
36. Діапазон співацького голосу, особливості його розвитку у молодших школярів.
37. Діапазон співацького голосу, особливості його розвитку у підлітків.
38. Етапи розучування пісень.
39. Етапи уроку сольного співу.
40. Класифікація дитячих голосів домутаційного періоду, їх характеристика.

Теми студентських проєктів

1. Класифікація методів співацького навчання (найбільш поширених у вокально-педагогічній практиці).
2. Методи і прийоми вокального розвитку молодших школярів.
3. Методи і прийоми вокального розвитку підлітків.
4. Методи і прийоми розвитку співацьких навичок дітей дошкільного віку.
5. Методи розучування пісень з молодшими школярами.
6. Методи розучування пісень з підлітками.
7. Методи розучування пісень з учнями середнього шкільного віку.
8. Особливості добору та виконання вокально-технічних вправ.
9. Особливості розвитку динамічного діапазону дитячого голосу.
10. Особливості розвитку співацьких навичок підлітків.
11. Особливості формування співацьких навичок дітей дошкільного віку.
12. Особливості формування співацьких навичок молодших школярів.
13. Принципи звукоутворення у молодших школярів.
14. Тренувальні вправи «польотності» та рухливості голосу молодших школярів.
15. Тренувальні вправи «польотності» та рухливості голосу підлітків.
16. Умови вироблення високого головного звучання в учнів зі слабкою інтонацією.
17. Як будуватимете заняття з учнями у період мутації?
18. Якому методу дасте перевагу під час розучування пісні з учнями молодшого шкільного віку? Аргументуйте свою відповідь.

19. Якому методу дасте перевагу під час розучування пісні з учнями середнього шкільного віку? Аргументуйте свою відповідь.
60. Визначте, як саме може вплинути кожний приголосний на якість співацького звуку?
61. Визначте, які приголосні краще використовувати під час вправлення, коли має місце тенденція до співу «білим» звуком, з назалізацією, «млявим» звуком, твердою або придиховою атакою?
62. Добрати приклади емоційно-образних визначень якості голосу пов'язаних із дотиковими, зоровими, нюховими, смаковими відчуттями.
63. На якій теоретичній основі ґрунтуються фонетичні методи? В чому полягає їх суть та особливості?
64. Назвати методичний прийом вокальної педагогіки довільного опускання гортані.
65. Недоліки у співі. Методи й прийоми усунення під'їздів та з'їздів під час співу.
66. Недоліки у співі. Прийоми усунення затисненості нижньої щелепи.
67. Пояснити, на які результати зорієнтовані вирази: «посилати звук в маску», «співати з гарячою картоплиною в роті», «з'єднати діафрагму та резонатори».
68. У чому полягає особливість методу прослуховування еталонних програм? Якими є переваги та недоліки цього методу?
69. Чим відрізняється виконавський вокальний слух від педагогічного? Що дає підстави вважати виконавський вокальний слух пасивним, а педагогічний - активним?
70. Що слід враховувати під час складання шкільного вокального репертуару?

Модуль 1.

1. Опрацюйте рекомендовані інформаційні джерела та складіть таблицю «Теорії співу та ритмодекламації».
2. Ознайомтеся з поняттями «співацький апарат», співацьке дихання», «резонатори голосу». Складіть термінологічний словник вокальних термінів .
3. Опрацюйте літературні джерела та занотуйте у конспекті головні наукові закономірності та принципи усунення вокально-мовленнєвих недоліків в співі, методи й прийоми.
4. Актуалізуйте теоретичні положення про агогіка; ad libitum. Складіть схему правил вокальної орфоєпії. Поділіть на склади згідно правил вокальної орфоєпії віршований текст.
Рекомендовані інформаційні джерела: 2, 4, 6, 9, 10, 13, 15, 17, 19.

Модуль 2.

1. Актуалізуйте знання з методологічних основ наукової творчості та окресліть значення вихідних понять «методологія», «методика», «метод». Складіть словник аналізу зазначених понять.
2. Розгляньте особливості традиційної та новітньої методологічної культури науки. Визначіть спільні та відмінні риси. Складіть порівняльну таблицю.
3. Ознайомтеся з рекомендованими інформаційними джерелами та складіть опис технології проведення наукового дослідження.
4. Проаналізуйте рівні методології наукового дослідження. Складіть порівняльну аналітичну таблицю методологічних рівнів наукового дослідження.
Рекомендовані інформаційні джерела: 4, 7, 10, 13, 17, 20, 21.

Індивідуальна робота. Тьюторіал 1 Методи розвитку вокальної та ритмопластичної творчості

1.Опрацюйте рекомендовані інформаційні джерела. Визначіть сутність поняття «розвиток вокальної та ритмопластичної творчості». Результати занотуйте у словнику.

2.Розгляньте головні методи розвитку вокальної та ритмопластичної творчості. Напишіть коротку анотацію про один з методів, наведіть приклади, обґрунтуйте.

3.Складіть порівняльну таблицю класифікації методів розвитку вокальної та ритмопластичної творчості українських та зарубіжних вчених.

4. Проаналізуйте зміст методів. Розробіть анкету-опитування учнів щодо ставлення їх до вокальної та ритмопластичної творчості.

Рекомендовані інформаційні джерела 2, 4, 6, 9, 10, 13, 15, 17, 19.

Індивідуальна робота. Тьюторіал 2.

1. Вивчіть рекомендовані інформаційні джерела. Проведіть ретроспективний аналіз понять «гігієна», «мутація», «пубертатний період». Результати роботи зазначте у таблиці.

2. Розгляньте правила гігієни співацького голосу.

3. Дослідіть вікові особливості розвитку вокального голосу молодших школярів. Складіть таблицю «Періоди розвитку дитячого голосу».

4. Ознайомтеся з класифікацією співочих голосів. Підготуйте рукопис переліку друкованих джерел інформації з окресленої проблематики.

Рекомендовані інформаційні джерела: 1, 5, 7, 10, 12, 16, 19, 20, 22.

Індивідуальна робота. Тьюторіал 3.

1. Опрацюйте поняття та терміни, що є визначальними в даній темі. Складіть опис схеми взаємозалежності вокальної культури дітей від педагогічних форм та методів.

2. Розгляньте головні етапи формування вокальної культури дітей.

3. Ознайомтеся із методами і прийомами роботи з голосами молодших школярів. Складіть програму розвитку вокальної та ритмопластичної творчості учнів.

4. Опрацюйте основні принципи звукоутворення у молодших школярів . Розробіть основні етапи роботи над формування та розвитком співацьких навичок.

5. Відвідайте виховний захід. Ознайомтеся з вокальним реперуаром школярів. Розробіть планування вивчення вокальних творів для розвитку співацьких навичок дітей молодшого шкільного віку (з урахуванням вікового діапазону).

Рекомендовані інформаційні джерела: 2, 4, 6, 9, 10, 13, 15, 17, 19.

Індивідуальна робота. Тьюторіал 4.

1. Наведіть приклади видів творчої імпровізації у теорії культурно-освітньої діяльності.

2. Використайте один із методів візуальної підтримки для складання схематичних друдлів (для покращення запам'ятовування мелодії учнями).

3. Підготувати творчий міні-проект на тему: «Як імпровізація у мистецтві впливає на вокальні уміння та навички учасників артгуртка».

4. Створіть 3-5 прикладів вокальної імпровізації для роботи з людьми різного віку.

Рекомендовані інформаційні джерела: 4, 7, 10, 13, 17, 20, 21.

Індивідуальна робота. Тьюторіал 5.

1.Розкрийте значення вибору стилів та жанрів для роботи з молоддю з вокального дозвілля та ритмопластичної творчості.

2. Сформулюйте методичні засади роботи над музичним і літературним текстом виучуваних творів.
 3. Охарактеризуйте особливості формування вокальної культури молодді.
 4. Назвіть джерела та наведіть приклади
- Рекомендовані інформаційні джерела: 1, 5, 7, 10, 12, 16, 19, 20, 22.*

У. Контроль якості знань студентів

Система оцінювання результатів успішності засвоєння знань, умінь, комунікацій, автономності та відповідальності студентів з навчальної дисципліни включає поточний, модульний та семестровий контроль якості результатів навчання. Підсумкова оцінка студента із вивчення дисципліни визначається за 100 бальною шкалою. Вона розраховується як середнє арифметичне поточної оцінки роботи студента впродовж семестру (100 балів) і результату заліку (100 балів – максимальний бал).

5.1. Форми і методи поточного контролю

Поточний контроль здійснюється упродовж семестру під час проведення лекційних, семінарських, практичних занять і виконання самостійної роботи. Він оцінюється сумою набраних балів за всіма темами (100 балів). При виставленні студентам балів оцінюється: відвідування навчальних занять, рівень засвоєння теоретичних знань, практичних умінь і навичок з тем, включених до змістових модулів; доповідь та участь в обговоренні питань на семінарських заняттях; якість виконання самостійних завдань; активність на заняттях. Під час виставлення балів студентам необхідно також враховувати: своєчасність та якість виконання навчальних завдань; повноту та обсяг їх виконання; самостійність виконання; творчий підхід у виконанні завдань; ініціативність у навчальній діяльності. Загальна оцінка за дисципліну (результати поточного контролю) визначається як сума балів за всіма модулями (таблиця).

Розподіл балів, які отримують студенти у поточному контролі

Розподіл балів	Змістовий модуль 1 та 2					Результати поточного контролю
	T 1	T2	T 3	T 4	T5	
Максимальна кількість балів	20	20	20	20	20	100

T1, T2, ... T3 – теми змістових модулів.

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів у поточному контролі застосовуються такі методи:

- методи усного контролю: індивідуальне та фронтальне опитування, співбесіда;
- методи письмового контролю: тестування;
- методи самоконтролю: уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

5.2. Форми і методи підсумкового контролю

Під час підсумкового контролю проводиться залік. За результатами іспиту визначається рівень і якість засвоєння студентами навчального матеріалу з дисципліни.

За результатами поточного контролю й заліку виставляється підсумкова оцінка. Розраховується вона як середнє арифметичне результатів поточного контролю роботи студента упродовж семестру і результату іспиту. Підсумкова оцінка складає 100 балів (максимальний бал).

Розподіл балів, які отримують студенти у підсумковому контролі

Розподіл балів	Результати поточного контролю	Результати іспиту	Підсумкова оцінка
----------------	-------------------------------	-------------------	-------------------

Максимальна кількість балів	100	100	100
-----------------------------	-----	-----	-----

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів у підсумковому контролі застосовуються такі методи:

- методи письмового контролю: письмовий залік;
- методи самоконтролю: уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

5.3. Критерії оцінювання знань студентів

Критерії оцінювання рівня знань студентів застосовуються під час поточного і підсумкового контролів. Вони визначається за 4-баловою, 100-баловою і ЄКТС шкалою оцінювання та наведені у таблиці.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	Зараховано
80-89	B	добре	
70-79	C		
65-69	D	задовільно	
60-64	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Оцінка «відмінно» ставиться студенту за вичерпні, обгрунтовані відповіді з теоретичних основ дисципліни; правильне розв'язання практичних завдань і вправ; демонстрацію знання матеріалів, які містяться у рекомендованих для вивчення підручниках, посібниках, рекомендаціях; аналізу, узагальнення і висновків у процесі навчальної діяльності; правильного оформлення завдань; присутності на навчальних заняттях, наявності конспекту лекцій і виконанні завдання з самостійної роботи всіх тем курсу.

Оцінка «добре» ставиться студенту, коли він демонструє знання матеріалу, але допускає незначну кількість помилок при використанні термінів, категорій і розрахунків, проте за допомогою викладача швидко орієнтується та знаходить правильні відповіді; був присутнім на навчальних заняттях, має конспект лекцій і виконанні завдання з самостійної роботи з головних тем курсу.

Оцінку «задовільно» одержує студент, коли він дає правильну відповідь не менше ніж на 60% запитань, або на всі запитання дає недостатньо обгрунтовані та вичерпні відповіді; припускається грубих помилок при викладенні навчального матеріалу та виконання практичних і самостійних завдань, які виправляє за допомогою викладача; був присутнім на декількох навчальних заняттях, має не повністю заповнений конспект лекцій і не всі виконанні завдання з самостійної роботи.

Оцінка «незадовільно» ставиться студентку у двох випадках: з можливістю повторного складання заліку – коли студент володіє навчальним матеріалом не менше ніж на 35%, або на всі запитання дає необгрунтовані та невичерпні відповіді; має

неповний конспект лекцій; не всі практичні й самостійні завдання виконані та з обов'язковим повторним вивченням дисципліни – коли студент не володіє навчальним матеріалом, не виконав практичні та самостійні завдання, не брав участі в семінарських заняттях, відсутній конспект лекцій.

VI. Навчально-методична карта дисципліни (додаток А)

VII. Основні й допоміжні інформаційні джерела для вивчення курсу

1. Вайкль Бернд. О пении и прочем умении. Москва: Аграф, 2000. 224 с.
2. Варламов А.Е. Полная школа пения: учебное пособие. 3-е изд., испр. СПб.: Лань; Планета музыки, 2008 с.
3. Василенко Л.М. Гедоністичні засади вокальної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва: теорія та методика: монографія. Київ: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2012. 336 с.
5. Гнидь Б.П. Історія вокального мистецтва. К.: НМАУ, 2013. С. 178–186 с.
5. Дубровіна І.В. Теоретичні основи вокальної та ритмо-пластичної творчості для педагогів-організаторів культурно-дозвілдової діяльності і рекреації [за заг. ред. Н.В. Гузій]: навч.-метод. посіб.// Київ: вид.-во НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2018. 80 с.
6. Дубровіна І.В. Методичні рекомендації щодо проведення лекційних та практичних занять з курсу «Основи вокальної та ритмо-пластичної творчості» для педагогів-організаторів культурно-дозвілдової діяльності і рекреації освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» [за заг. ред. Н.В. Гузій]// Вид.-во НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2018. 48 с.
7. Иванов А. Искусство пения. М.: Голос-Пресс, 2006. 100 с.
8. Ивакин М.Н. Хоровая аранжировка. М.: Владос, 2003. 80 с.
9. Емельянов В.В. Развитие голоса. Координация и тренинг. 6-е изд., стер. / Виктор Вадимович Емельянов. СПб.: Издательство «Лань»; «Издательство Планета музыки», 2010. 193 с.: ил.
10. Кочнева И.С., Яковлева А.С. Вокальный словарь. Ленинград.: Музыка, 2008. 70с.
11. Люш Л.Ф. Развитие и сохранение певческого голоса. Киев: Муз. Украина, 2000. 145 с.
12. Менабени А.Р. Вокальные навыки // Вопросы профессиональной подготовки студентов на музыкально-педагогическом факультете. Москва.: МГПИ, 2005. С. 74 – 79.
13. Менабени М.Р. Методика обучения сольному пению. Москва: Просвещение, 2007.
14. Морозов В.П. Искусство резонансного пения. Основы резонансной теории и техники. М.: ИП РАН, МГК им. П.И. Чайковского, Центр «Искусство и наука», 2002. 496 с.
15. Печерская Е.М. Вокальный букварь. <http://webwarper.net/vocal.txt> (17 Jun 2001)
16. Сафронова О.Л. Распевки. Хрестоматия для вокалистов. СПб.; М.: Планета музыки, 2008 90 с.
17. Соколова Т.В., Вишнякова Т.П. Хрестоматия по практике работы с хором. Произведения для женского и смешанного хоров. СПб.; М.: Планета музыки, 2012. 129 с.
18. Стахевич О.Г. Основы вокальной педагогике. Ч.1. Природно-науківі теорії сольного співу: навч. посіб. Суми: СумДПУ ім. А.Макаренка, 2002. 92 с.
19. Стахевич А.Р. Регистровые звукообразования певческого голоса в вокальной педагогике. Сумы, 2001. 23 с.
20. Стахевич А.Г. Теоретические основы процесса постановки голоса в вокальной педагогике. Сумы, 2000. 45 с.
21. Франческо Ламперты. Искусство пения. По классическим преданиям. СПб.: Лань, 2009с.
22. Юрко О.О. Вокальне виховання дітей та юнацтва в закладах додаткової освіти: мет. посібн. Суми: Сум ДПУ, 2005. 138 с.
22. Юцевич Ю. Є. Теорія і методика розвитку співацького голосу: навч.– метод. пос. Київ: ІЗМН, 2008. 160 с.

Інформаційні ресурси:

1. <http://www.pidruchniki.ws>
2. <http://www.google.com.ua>
3. <http://www.nbu.gov.ua>
4. <http://www.knowledge.allbest.ru/.../2c0a65625b2bc78a...>
5. <http://www.www.nbu.gov.ua/portal/soc.../18-23.pdf>
6. <http://www.posibnyky.vntu.edu.ua>
7. <http://www.twirpx.com>
8. <http://www.pidruchniki.ws>
9. <http://www.nbu.gov.ua>
10. [http://www.www.dlab.com.ua/search/?vibor=full...q... 5](http://www.www.dlab.com.ua/search/?vibor=full...q...)
11. <http://www.files.regentjob.ru/books/vokal/verbov/>

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТА

дисципліни „ **Основи вокальної та ритмопластичної творчості**”, **ВВ.2.2.01 ДЕННА ФОРМА**
ВСЬОГО – 90 год., з них: лекції – 10 год., практичних – 20 год., семінари – 15 год., самостійна робота – 45 год.

Тиждень	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XI I	XII I	XIV	XV	XVI	XVII	XVIII	XIX
Модулі	МОДУЛЬ 1											МОДУЛЬ 2							
Назви модулів	Методологічні основи вокальної та ритмопластичної творчості											Практичні засади становлення вокального та ритмопластичного апарату							
Теми лекцій	Л1. Короткі дані про голосовий апарат та співацький звук.		Л2. Постава корпусу співака. Міміка співака.		Л3. Зміст та принципи розвитку вокальної та ритмопластичної творчості			Л4. Організація охорони та гігієни дитячого голосу.			Л5. Особливості формування чіткої ритмопластичної артикуляції та дикції.		Л6. Методи формування вокальних та ритмопластичних навичок		Л7. Методи формування ритмопластичних навичок		Л8. Вокальний пісенний репертуар		
Теми семінарських, практичних	С1. Основні положення навчальної дисципліни «Основи вокальної та ритмопластичної творчості» <i>4 бали</i>	П.1. Формування вокальних навичок у дітей та дорослих <i>4 бали</i>	С.2 Форми роботи з вокального дозвілля <i>4 бали</i>		П.2 Види вокальних вправ <i>4 бали</i>	С.3 Методика розвитку голосового апарату та співацького звуку <i>4 бали</i>		П.3 Голосовий апарат та співацький звук <i>4 бали</i>	С.4 Складові змісту процесу навчання сольного співу. Принципи навчання співу у дуєті, тріо чи у хорі. <i>4 бали</i>	П.4. Співацька атака <i>4 бали</i>	С5. Методика формування вокальної культури учнів <i>4 бали</i>		П.5. Резонаторна система голосового апарату <i>4 бали</i>						
Самостійна робота	САМОСТІЙНА РОБОТА МОДУЛЬ 1. Індивідуальні тьюторіали <i>20 балів</i>											САМОСТІЙНА РОБОТА МОДУЛЬ 2. Індивідуальні тьюторіали <i>20 балів</i>							
Види контролю	МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ 1. Тестування – <i>20 балів</i>											МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ 2. Тестування – <i>20 балів</i>							
Форма контролю	Залік 100 балів																		

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТА
дисципліни „ Основи вокальної та ритмопластичної творчості”, ВВ.2.2.01 ЗАОЧНА ФОРМА
ВСЬОГО – 90 год., з них: лекції – 10 год., практичних – 4 год., семінари – 4 год., самостійна робота – 80 год.

Тиждень	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	XIII	XIV	XV	XVI	XVII	XVIII	XIX	
Модулі	МОДУЛЬ 1											МОДУЛЬ 2								
Назви модулів	Методологічні основи вокальної та ритмопластичної творчості											Практичні засади становлення вокального та ритмопластичного апарату								
Теми лекцій	Л1. Короткі дані про голосовий апарат та співацький звук. Постава корпусу співака. Міміка співака					Л2. Зміст та принципи розвитку вокальної та ритмопластичної творчості. Організація охорони та гігієни дитячого голосу.						Л3. Особливості формування чіткої ритмо-пластичної артикуляції та дикції. Методи формування вокальних та ритмопластичних навичок				Л4. Вокальний пісенний репертуар				
Теми семінарських, практичних	С1. Основні положення навчальної дисципліни «Основи вокальної та ритмопластичної творчості» <i>4 бали</i>		П1. Формування вокальних навичок у дітей та дорослих <i>4 бали</i>		С2 Форми роботи з вокального дозвілля <i>4 бали</i>		П2 Види вокальних вправ <i>4 бали</i>				П3 Голосовий апарат та співацький звук <i>4 бали</i>		С3 Методика розвитку голосового апарату та співацького звуку <i>4 бали</i>		П4. Співацька атака <i>4 бали</i>		С4. Складові змісту процесу навчання сольного співу. Принципи навчання співу у дуеті, тріо чи у хорі. <i>4 бали</i>			
Самостійна робота	САМОСТІЙНА РОБОТА МОДУЛЬ 1. Індивідуальні тьюторіали <i>20 балів</i>											САМОСТІЙНА РОБОТА МОДУЛЬ 2. Індивідуальні тьюторіали <i>20 балів</i>								
Види контролю	МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ 1. Тестування – <i>20 балів</i>											МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ 2. Тестування – <i>20 балів</i>								
Форма контролю	Залік 100 балів																			